

II

(Komunikaty)

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

KOMUNIKAT KOMISJI

Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji
Rosji wobec Ukrainy

(2022/C 131 I/01)

1. AGRESJA ROSJI WOBEC UKRAINY, WPŁYW NA GOSPODARKĘ UE ORAZ POTRZEBA WPROWADZENIA
TYMCZASOWYCH ŚRODKÓW POMOCY PAŃSTWA NA CELE WSPARCIA

1. 22 lutego 2022 r. Rosja bezprawnie uznała pozostające poza kontrolą ukraińskiego rządu obszary w obwodach donieckim i ługańskim w Ukrainie za niezależne podmioty. 24 lutego 2022 r. Rosja dokonała niesprovokowanej i nieuzasadnionej agresji wojskowej wobec Ukrainy. Unia Europejska (UE) i jej partnerzy międzynarodowi natychmiast zareagowali na to poważne naruszenie integralności terytorialnej, suwerenności i niezależności Ukrainy, nakładając środki ograniczające (sankcje). Sankcje nałożono również na Białoruś ze względu na jej rolę w ułatwianiu rosyjskiej agresji wojskowej. W późniejszych tygodniach przyjęto dalsze środki, a kolejne mogą zostać przyjęte w miarę rozwoju sytuacji. W odwecie Rosja zdecydowała się wprowadzić własne gospodarcze środki ograniczające ⁽¹⁾.
2. Rosyjska agresja wojskowa wobec Ukrainy, nałożone sankcje i wprowadzone – np. przez Rosję – środki odwetowe, będą miały konsekwencje gospodarcze dla całego rynku wewnętrznego. Przedsiębiorstwa w UE mogą odczuć wielorakie skutki tych środków, zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie. Mogą się one przejawiać jako spadek popytu, zakłócenia realizowanych umów i projektów prowadzące do strat w obrotach, zakłócenia w łańcuchach dostaw, zwłaszcza w przypadku surowców i półfabrykatów, lub niedostępność albo ekonomiczna nieopłacalność innych środków produkcji.
3. Rosyjska agresja wojskowa wobec Ukrainy zakłóciła łańcuchy dostaw niektórych produktów, zwłaszcza zbóż i olejów roślinnych, przywożonych do UE z Ukrainy, a także łańcuchy dostaw w ramach wywozu z UE do Ukrainy. Wzrost cen energii elektrycznej i gazu w UE miał poważny wpływ na rynek energii. Perspektywa agresji wojskowej Rosji wobec Ukrainy oddziaływała na rynek energii już w tygodniach poprzedzających moment, w którym faktycznie dotknęła pandemią COVID-19, takie jak transport i turystyka. Skutki odczuwane były również na rynkach finansowych, w szczególności w zakresie płynności finansowej i wahań na rynku handlu towarami. Agresja wojskowa Rosji wobec Ukrainy pociągnęła za sobą również masową migrację przymusową obywateli Ukrainy, zarówno wewnątrz tego państwa, jak i do krajów sąsiadujących. Ten bezprecedensowy napływ uchodźców do UE ma poważne konsekwencje humanitarne i gospodarcze.
4. Kryzys geopolityczny wywołany agresją Rosji wobec Ukrainy ma też szczególnie poważny wpływ na sektory rolnictwa, przetwórstwa spożywczego, rybołówstwa i akwakultury. Wysokie ceny energii przekładają się na wzrost cen nawozów. Dostawy nawozów z kolei mają są zakłócone przez ograniczenia nałożone na przywóz nawozów z Rosji i Białorusi. Kryzys będzie miał prawdopodobnie poważne konsekwencje dla dostaw zbóż (zwłaszcza kukurydzy i pszenicy) i nasion oleistych (słonecznika lub rzepaku) oraz pochodnych skrobi z Ukrainy i Rosji do UE, prowadząc

⁽¹⁾ Na przykład 6 marca 2022 r. rząd Federacji Rosyjskiej przyjął dekret nr 299 w sprawie zmian w ust. 2 metodologii ustalania kwoty odszkodowania wypłacanego uprawnionemu z patentu w przypadku podjęcia decyzji o wykorzystaniu wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego bez jego zgody, oraz trybu wypłacania tego odszkodowania. Nowelizacja ta przewiduje brak odszkodowania z wykorzystaniem wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego „posiadaczy patentów” z obcych państw, którzy dopuszczają się „nieprzychylnych działań”.

do silnego wzrostu cen pasz dla zwierząt gospodarskich. Łączny wpływ tego wzrostu kosztów energii, nawozów, zbóż i olejów jest najbardziej odczuwalny w sektorze chowu zwierząt gospodarskich ^(?). Ponieważ Ukraina jest również ważnym producentem i eksporterem olejów roślinnych (zwłaszcza oleju słonecznikowego), wzrost cen tych produktów dotyka przedsiębiorców z sektora przetwórstwa spożywczego, zmuszając ich do poszukiwania alternatywnych rozwiązań.

5. Drugim problemem jest brak możliwości kontynuowania przepływu produktów z UE do Ukrainy, a potencjalnie również do Rosji i Białorusi, ze względu na stan wojny lub sankcje. Będzie to dotyczyć głównie: sektorów win i napojów spirytusowych, przetworzonej żywności (w tym przetworzonych owoców i warzyw), czekolady, wyrobów cukierniczych, preparatów do początkowego żywienia niemowląt i karmy dla zwierząt domowych w przypadku Rosji, owoców i warzyw w przypadku Białorusi, a także większości produktów rolniczych w przypadku Ukrainy.
6. Sytuację pogarsza gwałtowny wzrost kosztów produkcji, do którego przyczyniły się rosnące koszty nawozów azotowych w związku z wyjątkowo dużą podwyżką cen gazu ziemnego, ale także bezpośrednie wykorzystanie energii w procesach produkcji rolnej. Ponieważ Rosja i Białoruś są dużymi producentami i eksporterami trzech najważniejszych typów nawozów (azotowych, fosforowych i potasowych), sankcje sprawią, że ceny nawozów będą jeszcze wyższe.
7. W tej sytuacji Komisja zdecydowała się przyjąć niniejszy komunikat, aby określić kryteria oceny zgodności z rynkiem wewnętrznym mające zastosowanie do środków pomocy państwa, które państwa członkowskie mogą wprowadzić w celu zaradzenia skutkom gospodarczym będącym następstwem agresji Rosji wobec Ukrainy, a także sankcji nałożonych przez UE i jej partnerów gospodarczych w kontekście tej agresji oraz środków odwetowych wprowadzonych np. przez Rosję ^(?). Skoordinowana reakcja gospodarcza państw członkowskich i instytucji UE ma kluczowe znaczenie dla złagodzenia bezpośrednich negatywnych skutków społeczno-gospodarczych w UE, ochrony aktywności gospodarczej i miejsc pracy oraz ułatwienia niezbędnych dostosowań strukturalnych w odpowiedzi na nową sytuację gospodarczą, do której doprowadziła rosyjska agresja wojskowa wobec Ukrainy.

1.1. Sankcje nałożone przez Unię Europejską i partnerów międzynarodowych

8. W następstwie niesprowokowanej i nieuzasadnionej agresji Rosji wobec Ukrainy Rada Unii Europejskiej uzgodniła kilka pakietów środków ograniczających.
9. 23 lutego 2022 r. Rada przyjęła pakiet środków obejmujący (i) ukierunkowane sankcje wobec 351 członków rosyjskiej Dumy Państwowej i innych 27 osób, (ii) restrykcje w stosunkach gospodarczych z pozostającymi poza kontrolą rządu obszarami w ukraińskich obwodach donieckim i ługańskim oraz (iii) ograniczenia dostępu Rosji do innych rynków i usług kapitałowych i finansowych ^(*).

^(?) Ukraina jest czwartym co do wielkości zewnętrznym dostawcą żywności do UE i głównym dostawcą zbóż (z państwa tego pochodzi 52 % kukurydzy i 19 % pszenicy zwyczajnej przywożonych do UE), olejów roślinnych (23 %) i nasion oleistych (22 %, zwłaszcza rzepak: 72 %). Światowe ceny żywności są już wysokie i mogą jeszcze wzrosnąć w związku z zaistniałą sytuacją.

^(?) Na przykład według baz danych WIPO Global Brand, WIPO Global Designs i PatentSight w marcu 2022 r. przedsiębiorstwa unijne posiadały w Rosji, odpowiednio, około 150 000 znaków towarowych, 2 000 wzorów przemysłowych i 44 000 patentów. Chronione w Rosji znaki towarowe unijnych przedsiębiorstw dotyczą głównie następujących sektorów: farmaceutyczny, kosmetyczny, motoryzacyjny, chemiczny i dóbr konsumpcyjnych, mody i towarów luksusowych. Z uwagi na nieprecyzyjność sformułowań w nowelizacji metodologii ustalania odszkodowania wypłacanego uprawnionemu z patentu, dokonanej dekretem nr 299 z dnia 6 marca 2022 r. (zob. przypis 1) przyjętym przez rząd rosyjski, oraz ryzyko gospodarcze, na jakie są narażone unijne przedsiębiorstwa oraz wartości niematerialne i prawne, które przedsiębiorstwa te posiadają w Rosji, taki środek odwetowy może mieć potencjalnie szeroki i szkodliwy wpływ na unijne przedsiębiorstwa.

^(*) Rozporządzenie Rady (UE) 2022/259 z dnia 23 lutego 2022 r. dotyczące zmiany rozporządzenia (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 42 I z 23.2.2022, s. 1); rozporządzenia wykonawcze Rady (UE) 2022/260 i 2022/261 z dnia 23 lutego 2022 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 42 I z 23.2.2022, s. 3; Dz.U. L 42 I z 23.2.2022, s. 15); rozporządzenie Rady (UE) 2022/262 z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 833/2014 dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 42 I z 23.2.2022, s. 74); rozporządzenie Rady (UE) 2022/263 z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie środków ograniczających w odpowiedzi na uznanie niekontrolowanych przez rząd obszarów ukraińskich obwodów donieckiego i ługańskiego oraz nakazanie rozmieszczenia rosyjskich sił zbrojnych na tych obszarach (Dz.U. L 42 I z 23.2.2022, s. 77); decyzja Rady (WPZiB) 2022/264 z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie zmiany decyzji 2014/512/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 42 I z 23.2.2022, s. 95); decyzje Rady (WPZiB) 2022/265 i 2022/267 z dnia 23 lutego 2022 r. dotyczące zmiany decyzji 2014/145/WPZiB w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi (Dz.U. L 42 I z 23.2.2022, s. 98; Dz.U. L 42 I z 23.2.2022, s. 114); i decyzja Rady (WPZiB) 2022/266 z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie środków ograniczających w odpowiedzi na uznanie niekontrolowanych przez rząd obszarów ukraińskich obwodów donieckiego i ługańskiego oraz nakazanie rozmieszczenia rosyjskich sił zbrojnych na tych obszarach (Dz.U. L 42 I z 23.2.2022, s. 109);

10. 25 lutego 2022 r. Rada uzgodniła dalsze sankcje wobec Rosji obejmujące: (i) sektor finansowy, (ii) sektory energii, przestrzeni kosmicznej i transportu (lotniczego), (iii) produkty podwójnego zastosowania, (iv) kontrolę i finansowanie eksportu, (v) politykę wizową oraz (vi) dodatkowe sankcje przeciwko konkretnym Rosjanom i innym osobom (w tym Białorusinom) ⁽⁵⁾.
11. 28 lutego 2022 r. Rada podjęła decyzję o zamknięciu europejskiej przestrzeni powietrznej dla rosyjskich statków powietrznych i uchwaliła środki zapobiegawcze mające uniemożliwić bankowi centralnemu Rosji wykorzystywanie rezerw międzynarodowych do osłabienia skutków środków ograniczających nałożonych na Rosję ⁽⁶⁾. Rada przyjęła również dodatkowe sankcje wobec osób z Rosji ⁽⁷⁾.
12. 1 marca 2022 r. Rada przyjęła następujące dalsze środki: (i) wykluczenie niektórych banków rosyjskich z systemu transmisji danych finansowych SWIFT ⁽⁸⁾, (ii) środki zapobiegające rozprzestrzenianiu dezinformacji przez rosyjskie media państwowe Russia Today i Sputnik ⁽⁹⁾.
13. 2 marca 2022 r. Rada postanowiła wprowadzić dalsze sankcje wobec Białorusi ze względu na jej rolę w ułatwianiu agresji wojskowej; sankcje te dotyczą handlu towarami wykorzystywanymi do produkcji lub wytwarzania wyrobów tytoniowych, produktów mineralnych, produktów zawierających chlorek potasu („potas”), produktów drzewnych, wyrobów cementowych, wyrobów z żelaza i stali oraz wyrobów z gumy. Zakazano również wywozu na Białoruś lub do użytku na Białorusi towarów i technologii podwójnego zastosowania, wywozu towarów i technologii, które mogłyby przyczynić się do militarnego i technologicznego rozwoju Białorusi oraz rozwoju jej sektora obronności i bezpieczeństwa, a także wywozu maszyn i nałożono ograniczenia na świadczenie powiązanych usług ⁽¹⁰⁾. Rada przyjęła również sankcje indywidualne wobec 22 osób z Białorusi ⁽¹¹⁾.
14. 9 marca 2022 r. Rada przyjęła dodatkowe środki skierowane przeciwko białoruskiemu sektorowi finansowemu, w tym wykluczenie trzech białoruskich banków z systemu SWIFT, zakaz zawierania transakcji z Bankiem Centralnym Białorusi, ograniczenia napływu środków finansowych z Białorusi do UE oraz zakaz dostar-

⁽⁵⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2022/327 z dnia 25 lutego 2022 r. w sprawie zmiany decyzji 2014/512/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 48 z 25.2.2022, s. 1); rozporządzenie Rady (UE) 2022/328 z dnia 25 lutego 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 833/2014 dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 49 z 25.2.2022, s. 1); decyzja Rady (WPZiB) 2022/329 z dnia 25 lutego 2022 r. zmieniająca decyzję 2014/145/WPZiB w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi (Dz.U. L 50 z 25.2.2022, s. 1); rozporządzenie Rady (UE) 2022/330 z dnia 25 lutego 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 51 z 25.2.2022, s. 1); decyzja Rady (WPZiB) 2022/331 z dnia 25 lutego 2022 r. dotycząca zmiany decyzji 2014/145/WPZiB w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi (Dz.U. L 52 z 25.2.2022, s. 1); rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) 2022/332 z dnia 25 lutego 2022 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 53 z 25.2.2022, s. 1); decyzja Rady (UE) 2022/333 z dnia 25 lutego 2022 r. w sprawie częściowego zawieszenia stosowania Umowy między Wspólnotą Europejską a Federacją Rosyjską o ułatwieniach w wydawaniu wiz obywatelom Unii Europejskiej i Federacji Rosyjskiej (Dz.U. L 54 z 25.2.2022, s. 1).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/334 z dnia 28 lutego 2022 r. zmieniające rozporządzenie Rady (UE) nr 833/2014 dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 57 z 28.2.2022, s. 1) i decyzja Rady (WPZiB) 2022/335 z dnia 28 lutego 2022 r. zmieniająca decyzję 2014/512/WPZiB dotyczącą środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 57 z 28.2.2022, s. 4).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) 2022/336 z dnia 28 lutego 2022 r. wykonujące rozporządzenie (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 58 z 28.2.2022, s. 1) i decyzja Rady (WPZiB) 2022/337 z dnia 28 lutego 2022 r. zmieniająca decyzję 2014/145/WPZiB w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi (Dz.U. L 59 z 28.2.2022, s. 1).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/345 z dnia 1 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 833/2014 dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 63 z 2.3.2022, s. 1) i decyzja Rady (WPZiB) 2022/346 z dnia 1 marca 2022 r. zmieniająca decyzję 2014/512/WPZiB dotyczącą środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 63 z 2.3.2022, s. 5).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/350 z dnia 1 marca 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 833/2014 dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 65 z 2.3.2022, s. 1) i decyzja Rady (WPZiB) 2022/351 z dnia 1 marca 2022 r. w sprawie zmiany decyzji 2014/512/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 65 z 2.3.2022, s. 5).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/355 z dnia 2 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 765/2006 dotyczące środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi (Dz.U. L 67 z 2.3.2022, s. 1) i decyzja Rady (WPZiB) 2022/356 z dnia 2 marca 2022 r. zmieniająca decyzję 2012/642/WPZiB dotyczącą środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi (Dz.U. L 67 z 2.3.2022, s. 103).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/345 z dnia 1 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 833/2014 dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 63 z 2.3.2022, s. 1) i decyzja Rady (WPZiB) 2022/354 z dnia 2 marca 2022 r. zmieniająca decyzję 2014/145/WPZiB w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi (Dz.U. L 63 z 2.3.2022, s. 5).

czania na Białoruś banknotów denominowanych w euro ⁽¹²⁾. Rada wprowadziła również dalsze środki ograniczające w odniesieniu do wywozu do Rosji towarów żeglugi morskiej i technologii łączności radiowej. Oprócz tego Rada nałożyła środki ograniczające na kolejne 160 osób ⁽¹³⁾. 15 marca 2022 r. ⁽¹⁴⁾ Rada uzgodniła dalsze sankcje sektorowe i indywidualne wobec Rosji. Rada postanowiła w szczególności: (i) zakazać wszelkich transakcji z niektórymi przedsiębiorstwami państwowymi; (ii) zakazać świadczenia na rzecz jakiegokolwiek osoby lub jakiegokolwiek podmiotu z Rosji usług w zakresie ratingu kredytowego, a także udostępniania usług subskrypcji związanych z działalnością w zakresie ratingu kredytowego; (iii) rozszerzyć wykaz osób powiązanych z bazą obronną i przemysłową Rosji – nałożono na nie bardziej rygorystyczne ograniczenia wywozowe dotyczące towarów i technologii podwójnego zastosowania, które mogłyby przyczynić się do zwiększenia potencjału sektora obrony i bezpieczeństwa Rosji pod względem technologicznym; (iv) zakazać nowych inwestycji w rosyjski sektor energetyczny oraz wprowadzić kompleksowe ograniczenie wywozowe dotyczące sprzętu, technologii i usług dla przemysłu energetycznego oraz (v) wprowadzić dalsze ograniczenia handlowe w odniesieniu do żelaza i stali, a także towarów luksusowych ⁽¹⁵⁾. Ponadto Rada podjęła decyzję o objęciu sankcjami najważniejszych rosyjskich oligarchów, lobbystów i propagandystów, a także kluczowych przedsiębiorstw w sektorach: lotnictwa; wojskowym; produktów, technologii i usług podwójnego zastosowania; stoczniowym i maszynowym ⁽¹⁶⁾

15. Sankcje nałożyli również – w ścisłej współpracy z UE – partnerzy międzynarodowi, w szczególności Stany Zjednoczone, Zjednoczone Królestwo, Kanada, Norwegia, Japonia, Korea Południowa, Szwajcaria i Australia.

1.2. Przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe dotknięte wysokimi cenami gazu i energii elektrycznej lub zakłóceniami w dostawach energii

16. Obecny kryzys sprawił, że ceny gazu i energii elektrycznej znacznie przewyższyły już i tak wysokie poziomy odnotowane w okresie poprzedzającym agresję. W tym kontekście Komisja odsyła do zestawu narzędzi, który zaprezentowała już w październiku 2021 r ⁽¹⁷⁾. („komunikat z października”), i do komunikatu z dnia 8 marca 2022 r. w sprawie REPowerEU („komunikat w sprawie REPowerEU”) ⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾.
17. Bardzo wysokie ceny energii szkodzą gospodarce i zmniejszają siłę nabywczą obywateli UE, zwłaszcza osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Przed rosyjską agresją Europejski Bank Centralny szacował, że gwałtowne zmiany cen energii zmniejszą wzrost PKB w 2022 r. o około 0,5 punktu procentowego. Utrzymujące się wysokie ceny energii prawdopodobnie zwiększą ubóstwo i będą miały wpływ na konkurencyjność przedsiębiorstw. Z wyższymi kosztami produkcji borykają się zwłaszcza energochłonne sektory przemysłu. Doświadczane wzrosty kosztów mogą w niektórych przypadkach zagrozić dalszemu prowadzeniu działalności przez przedsiębiorstwa, które w innych okolicznościach osiągałyby zyski, co będzie miało prawdopodobnie wpływ na zatrudnienie.

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/398 z dnia 9 marca zmieniające rozporządzenie (WE) nr 765/2006 dotyczące środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz.U. L 82 z 9.3.2022, s. 1).

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/394 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 833/2014 dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 81 z 9.3.2022, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) 2022/427 z dnia 15 marca 2022 r. wykonujące rozporządzenie (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 87 z 15.3.2022, s. 1); rozporządzenie Rady (UE) 2022/428 z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 833/2014 dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 87 I z 15.3.2022, s. 13).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/428 z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 833/2014 dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 87 I z 15.3.2022, s. 13) i decyzja Rady (WPZiB) 2022/430 z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie zmiany decyzji 2014/512/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 87 I z 15.3.2022, s. 56).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) 2022/427 z dnia 15 marca 2022 r. wykonujące rozporządzenie (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz.U. L 87 I z 15.3.2022, s. 1) i decyzja Rady (WPZiB) 2022/429 z dnia 15 marca 2022 r. zmieniająca decyzję 2014/145/WPZiB w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi (Dz.U. L 87 I z 15.3.2022, s. 44).

⁽¹⁷⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, COM(2021) 660 final z dnia 13 października 2021 r. – Reakcja na rosnące ceny energii: zestaw działań i środków wsparcia.

⁽¹⁸⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, COM(2022) 108 final z dnia 8 marca 2022 r. – REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie.

⁽¹⁹⁾ Za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1) Komisja pomaga państwom członkowskim, które zwrócą się z takim wnioskiem, w opracowywaniu i wdrażaniu reform mających na celu zapewnienie bardziej przystępnej cenowo, bezpiecznej i zrównoważonej energii.

18. Zestaw narzędzi przedstawiony przez Komisję w październiku 2021 r. okazał się przydatny i jest szeroko stosowany. Większość państw członkowskich przyjęła środki zgodne z tym zestawem narzędzi. Środki te pozwoliły na zmniejszenie rachunków za energię dla około 71 mln gospodarstw domowych, a także kilku milionów małych i średnich przedsiębiorstw („MŚP”) oraz mikroprzedsiębiorstw. Ogółem koszty tych środków wynoszą ponad 23 mld EUR.
19. W komunikacie w sprawie REPowerEU przedstawiono dodatkowe wytyczne i nowe działania mające na celu zwiększenie produkcji zielonej energii, dywersyfikację dostaw i zmniejszenie popytu, w tym działania przygotowujące UE na kolejną zimę. Przyspieszenie zielonej transformacji ograniczy emisje, zmniejszy zależność od importowanych paliw kopalnych i zapewni ochronę przed gwałtownymi wzrostami cen. W związku z tym niezwykle ważne jest podejmowanie działań w celu zaradzenia obecnemu kryzysowi. W krótkim okresie konieczne może być jednak udzielanie tymczasowego wsparcia, aby pomóc przedsiębiorstwom borykającym się z wysokimi kosztami energii.

1.3. Potrzeba ścisłej koordynacji krajowych środków pomocy na poziomie europejskim

20. Ukierunkowane i proporcjonalne stosowanie unijnej kontroli pomocy państwa służy zapewnieniu, by krajowe środki wsparcia skutecznie pomagały przedsiębiorstwom i pracownikom dotkniętym obecnym kryzysem. Kontrola pomocy państwa przez UE zapewnia także zachowanie równych warunków działania i zapobiega rozdrobnieniu rynku wewnętrznego UE. Integralność rynku wewnętrznego jest nieodzowna, aby zapewnić odporność na presję zewnętrzną i zapobiec przecięciu się w udzielaniu dotacji, kiedy to zamożniejsze państwa członkowskie mogą oferować swoim przedsiębiorstwom wyższe kwoty niż sąsiedzi, ze szkodą dla spójności w Unii.

1.4. Odpowiednie środki pomocy państwa

21. W kontekście ogólnych działań państw członkowskich podejmowanych w odpowiedzi na wyzwania, których źródłem jest sytuacja geopolityczna, w niniejszym komunikacie przedstawiono możliwości dostępne dla państw członkowskich na podstawie unijnych zasad pomocy państwa, jeżeli chodzi o zapewnienie płynności i dostępu do finansowania przedsiębiorstwom – a szczególnie MŚP – mającym problemy gospodarcze wskutek obecnego kryzysu.
22. Zgodnie z komunikatem z października środki przynoszące korzyści niekomercyjnym odbiorcom energii nie stanowią pomocy państwa, pod warunkiem że nie przynoszą pośrednio korzyści konkretnemu sektorowi lub przedsiębiorstwu. Państwa członkowskie mogą na przykład wypłacać specjalne świadczenia socjalne na rzecz osób najbardziej narażonych, aby pomóc im w opłaceniu rachunków za energię w perspektywie krótkoterminowej, lub przekazywać wsparcie na poprawę efektywności energetycznej, dbając jednocześnie o sprawne funkcjonowanie rynku.
23. Środki skierowane do komercyjnych odbiorców energii nie stanowią pomocy państwa, pod warunkiem że mają charakter ogólny. Takie środki o charakterze nieselektywnym mogą mieć postać np. powszechnych obniżek podatków lub opłat bądź obniżki stawek za dostawę gazu ziemnego, energii elektrycznej lub ogrzewania lub obniżki kosztów sieci. W przypadku gdy interwencje krajowe kwalifikują się jako pomoc, mogą zostać uznane za zgodne z zasadami pomocy państwa, jeżeli spełniają określone wymogi. Na przykład państwa członkowskie mogą bez uprzedniego zgłoszenia Komisji wdrażać pomoc w formie obniżenia zharmonizowanych podatków ekologicznych, jeśli przestrzegane są minimalne poziomy opodatkowania i zasady określone w dyrektywie w sprawie opodatkowania energii ⁽²⁰⁾ oraz przepisy rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych.
24. Zachęca się państwa członkowskie, aby w kontekście przyznawania pomocy na podstawie sekcji 2.4 niniejszego komunikatu rozważyły wprowadzenie, w sposób niedyskryminujący, wymogów dotyczących ochrony środowiska lub bezpieczeństwa dostaw. Mogą one mieć na przykład następującą formę ⁽²¹⁾:
 - a. zobowiązanie beneficjenta do zaspokajania określonej części swojego zapotrzebowania energią ze źródeł odnawialnych, np. poprzez umowy zakupu energii elektrycznej lub bezpośrednie inwestycje w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych;
 - b. wymóg dokonania inwestycji w efektywność energetyczną, które zmniejszą zużycie energii związane z produkcją gospodarczą, np. poprzez ograniczenie jej zużycia na potrzeby procesów produkcyjnych, ogrzewania lub transportu;
 - c. wymóg dokonania inwestycji mających na celu zmniejszenie lub dywersyfikację zużycia gazu ziemnego, np. poprzez elektryfikację z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii lub rozwiązań opartych na obiegu zamkniętym, takich jak ponowne wykorzystywanie gazów odlotowych;

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51).

⁽²¹⁾ Zachęca się państwa członkowskie do korzystania z możliwości przyznawania pomocy zatwierdzonej na podstawie wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r., zwłaszcza w odniesieniu do energii ze źródeł odnawialnych, efektywności energetycznej lub innych środków obniżających emisyjność.

- d. wymóg uelastyczenia inwestycji, aby ułatwić lepsze dostosowywanie procesów biznesowych do sygnałów cenowych na rynkach energii elektrycznej.
25. Państwa członkowskie mogą również przyznawać pomoc na naprawienie szkód spowodowanych zdarzeniami nadzwyczajnymi na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE. Taka pomoc państwa mająca na celu ograniczenie szkód bezpośrednio spowodowanych obecnymi zdarzeniami nadzwyczajnymi polegającymi na rosyjskiej agresji wobec Ukrainy może również obejmować pewne bezpośrednie skutki nałożonych sankcji gospodarczych lub środków odwetowych, które utrudniają beneficjentowi prowadzenie działalności gospodarczej albo szczególnej i możliwej do wyodrębnienia części jego działalności gospodarczej.
26. Państwa członkowskie muszą zgłaszać takie środki pomocy, a Komisja będzie je oceniać bezpośrednio na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE. Pomoc taką można przyznać przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji.
27. Przewóz uchodźców i transport artykułów humanitarnych zasadniczo nie podlegają unijnym zasadom pomocy państwa, o ile państwo działa w ramach wykonywania prerogatyw władzy publicznej (w przeciwieństwie do prowadzenia działalności gospodarczej), a usługi transportowe nie są nabywane po cenach wyższych niż ich poziom rynkowy.
28. Pomoc przyznana przedsiębiorstwom przez państwa członkowskie na podstawie niniejszego komunikatu, przekazywana poprzez instytucje kredytowe działające jako pośrednicy finansowi, musi przynosić korzyści bezpośrednio tym przedsiębiorstwom. Może ona jednak przynosić pośrednie korzyści pośrednikom finansowym. Z uwzględnieniem zabezpieczeń określonych w sekcjach 2.2 i 2.3 takie korzyści pośrednie nie mają jednak na celu zachowania ani przywrócenia rentowności, płynności ani wypłacalności instytucji kredytowych. W związku z tym taka pomoc nie zostałaby uznana za nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE (w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków)⁽²²⁾ ani w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 806/2014 (w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji)⁽²³⁾, a także nie podlegałyby ocenie na podstawie zasad pomocy państwa mających zastosowanie do sektora bankowego⁽²⁴⁾.
29. Pomoc przyznana przez państwa członkowskie instytucjom kredytowym na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE w celu zrekompensowania bezpośrednich szkód poniesionych w wyniku obecnego kryzysu, która nie ma na celu zachowania ani przywrócenia rentowności, płynności ani wypłacalności danej instytucji czy podmiotu, nie zostałaby uznana za nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe w rozumieniu dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków ani w rozumieniu rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, a także nie podlegałyby ocenie na podstawie zasad pomocy państwa mających zastosowanie do sektora bankowego⁽²⁵⁾.
30. Jeżeli w związku z obecnym kryzysem i sankcjami nałożonymi w odpowiedzi na agresję instytucje kredytowe potrzebowałyby nadzwyczajnego publicznego wsparcia finansowego (zob. art. 2 ust. 1 pkt 28 dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz art. 3 ust. 1 pkt 29 rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji) w formie pomocy na utrzymanie płynności, dokapitalizowania lub środka związanego z aktywami o obniżonej jakości, wymagać to będzie oceny, czy dany środek spełnia warunki określone w art. 32 ust. 4 lit. d) ppkt (i), (ii) lub (iii) dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz art. 18 ust. 4 lit. d) ppkt (i), (ii) lub (iii) rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. W wypadku spełnienia tych warunków instytucja kredytowa otrzymująca takie nadzwyczajne publiczne wsparcie finansowe nie zostałaby uznana za będącą na progu upadłości lub zagrożoną upadłością.

⁽²²⁾ Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 190, zob. art. 2 ust. 1 pkt 28 dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków.

⁽²³⁾ Dz.U. L 225 z 30.7.2014, s. 1, zob. art. 3 ust. 1 pkt 29 rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.

⁽²⁴⁾ Komunikat w sprawie dokapitalizowania instytucji finansowych w związku z obecnym kryzysem finansowym: ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum oraz mechanizmy zabezpieczające przed nadmiernym zakłóceniem konkurencji (Dz.U. C 10 z 15.1.2009, s. 2); komunikat Komisji w sprawie postępowania z aktywami o obniżonej wartości we wspólnotowym sektorze bankowym (Dz.U. C 72 z 26.3.2009, s. 1); komunikat w sprawie przywrócenia rentowności i oceny środków restrukturyzacyjnych stosowanych w sektorze finansowym w dobie kryzysu zgodnie z regułami pomocy państwa (Dz.U. C 195 z 19.8.2009, s. 9); komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 stycznia 2011 r. reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego (Dz.U. C 329 z 7.12.2010, s. 7); komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 stycznia 2012 r. reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego (Dz.U. C 356 z 6.12.2011, s. 7) oraz komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 sierpnia 2013 r. reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego („komunikat bankowy z 2013 r.”) (Dz.U. C 216 z 30.7.2013, s. 1).

⁽²⁵⁾ Wszelkie środki wsparcia dla instytucji kredytowych lub innych instytucji finansowych, które stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE i nie wchodzą w zakres niniejszego komunikatu, muszą być zgłaszane Komisji i będą oceniane na podstawie odpowiednich zasad pomocy państwa.

31. W zakresie, w jakim takie środki odnoszą się do problemów związanych z agresją Rosji wobec Ukrainy i sankcji nałożonych w związku z tą agresją, uznano by je za objęte zakresem pkt 45 komunikatu bankowego z 2013 r ⁽²⁶⁾., który przewiduje wyjątek od wymogu podziału obciążeń między akcjonariuszy i wierzycieli podporządkowanych.
32. Pomoc przyznana na podstawie niniejszego komunikatu nie może być uwarunkowana przeniesieniem działalności produkcyjnej lub innej działalności beneficjenta z innego kraju na terenie EOG na terytorium państwa członkowskiego przyznającego pomoc. Taki warunek wydaje się szkodliwy dla rynku wewnętrznego. Bez znaczenia jest przy tym liczba faktycznie utraconych miejsc pracy w zakładzie pierwotnym beneficjenta znajdującym się na obszarze EOG.
33. Na podstawie niniejszego komunikatu nie można udzielać pomocy przedsiębiorstwom objętym sankcjami przyjętymi przez UE, w tym między innymi:
 - a. osobom, podmiotom lub organom wyraźnie wymienionym w aktach prawnych nakładających te sankcje;
 - b. przedsiębiorstwom będącym własnością osób, podmiotów lub organów, w które wymierzone są sankcje przyjęte przez UE, lub kontrolowanych przez takie osoby, podmioty lub organy; ani
 - c. przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorach przemysłu, w które wymierzone są sankcje przyjęte przez UE, o ile pomoc ta utrudniałaby osiągnięcie celów odpowiednich sankcji.

1.5. Zastosowanie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE

34. W art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE upoważnia się Komisję do stwierdzenia zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym, jeżeli pomoc ta ma na celu „zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego”. W kontekście tego postanowienia unijne Sądy orzekły, że takie zaburzenie musi dotyczyć całej gospodarki danego państwa członkowskiego lub znacznej jej części, a nie tylko jednego z regionów lub części terytorium. Jest to również zgodne z koniecznością ścisłej wykładni wszelkich postanowień przewidujących odstępstwa, do których należy m.in. art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE ⁽²⁷⁾. Komisja konsekwentnie stosuje taką wykładnię w swojej praktyce decyzyjnej ⁽²⁸⁾.
35. Komisja uważa, że agresja Rosji wobec Ukrainy, sankcje nałożone przez UE lub jej partnerów międzynarodowych i środki odwetowe wprowadzone np. przez Rosję spowodowały znaczną niepewność gospodarczą, zakłóciły przepływy handlowe i łańcuchy dostaw oraz doprowadziły do wyjątkowo dużego i nieoczekiwanego wzrostu cen, zwłaszcza gazu ziemnego i energii elektrycznej, ale również wielu innych materiałów, surowców i towarów podstawowych, w tym w sektorze rolno-spożywczym. Skutki te spowodowały ogółem poważne zaburzenia w gospodarkach wszystkich państw członkowskich. Zakłócenia w łańcuchach dostaw i zwiększona niepewność mają bezpośrednie lub pośrednie skutki, które dotyczą wiele sektorów. Towarzyszy temu wzrost cen energii, który wpływa praktycznie na każdy rodzaj działalności gospodarczej we wszystkich państwach członkowskich. Komisja uważa zatem, że w wielu różnych sektorach gospodarek wszystkich państw członkowskich występują poważne zaburzenia. Na tej podstawie Komisja uważa, że należy ustanowić kryteria oceny środków pomocy państwa, które państwa członkowskie mogą wdrożyć w celu zaradzenia tym poważnym zaburzeniom.
36. Pomoc państwa jest w szczególności uzasadniona i może zostać uznana – przez ograniczony czas – za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, jeżeli służy do zaradzenia niedoborowi płynności doświadczanemu przez przedsiębiorstwa, które są bezpośrednio lub pośrednio dotknięte poważnymi zaburzeniami w gospodarce wywołanymi przez rosyjską agresję wojskową wobec Ukrainy, sankcje nałożone przez UE lub jej partnerów międzynarodowych oraz gospodarcze środki odwetowe wprowadzone np. przez Rosję.
37. W niniejszym komunikacie Komisja określa kryteria oceny zgodności z rynkiem wewnętrznym, które będzie stosowała co do zasady w odniesieniu do pomocy przyznanej w tym kontekście przez państwa członkowskie na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE. Państwa członkowskie muszą zatem wykazać, że środki pomocy państwa zgłoszone Komii

⁽²⁶⁾ Zgodnie z definicją w przepisie 24.

⁽²⁷⁾ Sprawy połączone T-132/96 oraz T-143/96 Freistaat Sachsen i in. przeciwko Komisji, EU:T:1999:326, pkt 167.

⁽²⁸⁾ Decyzja Komisji 98/490/WE w sprawie C 47/96 Crédit Lyonnais (Dz.U. L 221 z 8.8.1998, s. 28), pkt 10.1; decyzja Komisji 2005/345/WE w sprawie C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (Dz.U. L 116 z 4.5.2005, s. 1), pkt 153 i nast.; oraz decyzja Komisji 2008/263/WE w sprawie C 50/06 BAWAG (Dz.U. L 83 z 26.3.2008, s. 7), pkt 166. Zob. decyzja Komisji w sprawie NN 70/07, Northern Rock (Dz.U. C 43 z 16.2.2008, s. 1); decyzja Komisji w sprawie NN 25/08, Pomoc na ratowanie przedsiębiorstw dla Risikoabschirmung WestLB (Dz.U. C 189 z 26.7.2008, s. 3); decyzja Komisji z dnia 4 czerwca 2008 r. dotycząca pomocy państwa C 9/08 SachsenLB (Dz.U. L 104 z 24.4.2009, s. 34) oraz decyzja Komisji z dnia 16 czerwca 2017 r. w sprawie SA.32544 (2011/C), Restrukturyzacja TRAINOSE S.A. (Dz.U. L 186 z 24.7.2018, s. 25).

sji i wchodzące w zakres niniejszego komunikatu są konieczne, odpowiednie i proporcjonalne, aby zaradzić poważnym zaburzeniom w gospodarce danego państwa członkowskiego, oraz że wszystkie wymogi określone w niniejszym komunikacie są spełnione.

38. Środki pomocy państwa zgłaszane i oceniane na podstawie niniejszego komunikatu mają na celu wsparcie przedsiębiorstw prowadzących działalność w UE, które zostały dotknięte rosyjską agresją wojskową lub skutkami nałożonych sankcji gospodarczych i środków odwetowych wprowadzonych np. przez Rosję. Środków pomocy nie wolno w żaden sposób wykorzystywać do osłabienia zamierzonych skutków sankcji nałożonych przez UE lub jej partnerów międzynarodowych i muszą one być w pełni zgodne z przepisami dotyczącymi obchodzenia środków, które określono w obowiązujących rozporządzeniach ⁽²⁹⁾. Nie wolno w szczególności dopuścić do tego, aby osoby fizyczne lub podmioty podlegające sankcjom odnosiły bezpośrednie lub pośrednie korzyści z takich środków ⁽³⁰⁾.
39. Środki pomocy państwa wchodzące w zakres niniejszego komunikatu mogą być kumulowane zgodnie z wymogami określonymi w poszczególnych sekcjach niniejszego komunikatu. Środki pomocy państwa objęte niniejszym komunikatem mogą być kumulowane z pomocą przyznaną na podstawie rozporządzeń *de minimis* ⁽³¹⁾ lub z pomocą przyznaną na podstawie rozporządzeń w sprawie wyłączeń grupowych ⁽³²⁾ pod warunkiem przestrzegania przepisów i zasad dotyczących kumulacji określonych w tych rozporządzeniach. Środki pomocy państwa objęte niniejszym komunikatem mogą być kumulowane z pomocą przyznaną na podstawie tymczasowych ram w kontekście COVID-19 ⁽³³⁾, pod warunkiem że przestrzegane są zasady dotyczące kumulacji określone w tych ramach. W przypadku gdy państwa członkowskie udzielają temu samemu beneficjentowi pożyczek lub gwarancji na podstawie tymczasowych ram w kontekście COVID-19 i na podstawie niniejszego komunikatu oraz gdy łączna kwota główna pożyczki jest obliczana w oparciu o zapotrzebowanie na płynność zadeklarowane przez beneficjenta, państwa członkowskie muszą upewnić się, aby to zapotrzebowanie na płynność zostało objęte pomocą tylko jednokrotnie. Na analogicznej zasadzie, pomoc na podstawie niniejszego komunikatu może być kumulowana z pomocą na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE, ale nie może to prowadzić do nadmiernej rekompensaty szkód poniesionych przez beneficjenta.

2. Tymczasowe środki pomocy państwa

2.1. Ograniczone kwoty pomocy

40. Poza istniejącymi możliwościami, które wynikają z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, tymczasowe ograniczone kwoty pomocy dla przedsiębiorstw dotkniętych rosyjską agresją wobec Ukrainy lub nałożonymi sankcjami albo środkami odwetowymi wprowadzonymi w odpowiedzi mogą stanowić właściwe, konieczne i ukierunkowane rozwiązanie.
41. Komisja uzna taką pomoc państwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, o ile spełnione zostaną wszystkie wymienione poniżej warunki (przepisy szczegółowe dotyczące produkcji podstawowej produktów rolnych oraz sektorów rybołówstwa i akwakultury określono w pkt 42):

⁽²⁹⁾ Na przykład art. 12 rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 229 z 31.7.2014, s. 1).

⁽³⁰⁾ Biorąc pod uwagę szczególną sytuację związaną z wystąpieniem, jeden po drugim, dwóch kryzysów, które miały wielorakie konsekwencje dla przedsiębiorstw, państwa członkowskie mogą postanowić udzielać pomocy na podstawie niniejszego komunikatu również przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji.

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz.U. L 352 z 24.12.2013, s. 1); rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz.U. L 352 z 24.12.2013, s. 9); rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. L 190 z 28.6.2014, s. 45) oraz rozporządzenie Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. L 114 z 26.4.2012, s. 8).

⁽³²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych); rozporządzenie Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 193 z 1.7.2014, s. 1) oraz rozporządzenie Komisji (UE) nr 1388/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. uznające niektóre kategorie pomocy udzielanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 369 z 24.12.2014, s. 37).

⁽³³⁾ Komunikat Komisji „Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19” (Dz.U. C 91 I z 20.3.2020, s. 1), zmieniony komunikatami Komisji C(2020) 2215 (Dz.U. C 112I z 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (Dz.U. C 164 z 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (Dz.U. C 218 z 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (Dz.U. C 340I z 13.10.2020, s. 1), C(2021) 564 (Dz.U. C 34 z 1.2.2021, s. 6) i C(2021) 8442 (Dz.U. C 473 z 24.11.2021, s. 1).

- a. łączna kwota pomocy nie przekracza w żadnym momencie 400 000 EUR na przedsiębiorstwo ⁽³⁴⁾. Pomoc można przyznawać w formie dotacji bezpośrednich, korzyści podatkowych i korzystnych warunków płatności bądź w innych formach, takich jak zaliczki zwrotne, gwarancje, ⁽³⁵⁾ pożyczki ⁽³⁶⁾ i kapitał własny, pod warunkiem że łączna wartość nominalna takich środków nie przekracza łącznego pułapu wynoszącego 400 000 EUR na przedsiębiorstwo; wszystkie dane liczbowe należy podawać jako kwoty brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat;
 - b. pomoc jest przyznawana na podstawie programów pomocy posiadających szacowany budżet;
 - c. pomoc przyznaje się nie później niż 31 grudnia 2022 r. ⁽³⁷⁾;
 - d. pomoc przyznawana jest przedsiębiorstwom dotkniętym kryzysem;
 - e. pomoc przyznana przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych ⁽³⁸⁾ uwarunkowana jest jej nieprzeniesieniem w części lub w całości na producentów surowców i nie jest ustalana na podstawie ceny lub ilości produktów wprowadzonych do obrotu przez zainteresowane przedsiębiorstwa lub zakupionych od producentów surowców, chyba że w tym ostatnim przypadku produkty te albo nie zostały wprowadzone do obrotu, albo zostały wykorzystane do celów niespożywczych, takich jak destylacja, metanizacja lub kompostowanie przez dane przedsiębiorstwa.
42. Na zasadzie odstępstwa od pkt 41 lit. a) do pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorach produkcji podstawowej produktów rolnych ⁽³⁹⁾, rybołówstwa i akwakultury ⁽⁴⁰⁾, oprócz warunków określonych w pkt 41 **Error! No bookmark name given.** lit. b)–d) stosuje się następujące warunki szczegółowe:
- a. łączna kwota pomocy nie przekracza w żadnym momencie 35 000 EUR na przedsiębiorstwo ⁽⁴¹⁾; pomoc można przyznawać w formie dotacji bezpośrednich, korzyści podatkowych i korzystnych warunków płatności bądź w innych formach, takich jak zaliczki zwrotne, gwarancje, ⁽⁴²⁾ pożyczki ⁽⁴³⁾ i kapitał własny, pod warunkiem że łączna wartość nominalna takich środków nie przekracza łącznego pułapu wynoszącego 35 000 EUR na przedsiębiorstwo; wszystkie dane liczbowe należy podawać jako kwoty brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat;
 - b. pomoc dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie produkcji podstawowej produktów rolnych nie jest ustalana na podstawie ceny ani ilości produktów wprowadzonych na rynek;
 - c. pomoc dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury nie dotyczy żadnej z kategorii pomocy, o których mowa w art. 1 ust. 1 lit. a)–k) rozporządzenia (UE) nr 717/2014 ⁽⁴⁴⁾.

⁽³⁴⁾ Przy określaniu, czy odpowiedni pułap został przekroczony, nie będzie brana pod uwagę pomoc przyznana na podstawie programów zatwierdzonych na podstawie niniejszej sekcji i zwrócona przed przyznaniem nowej pomocy na podstawie niniejszej sekcji.

⁽³⁵⁾ Gdy pomoc przyznawana jest w formie gwarancji na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 47 lit. h).

⁽³⁶⁾ Gdy pomoc przyznawana jest w formie pożyczek na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 50 lit. g).

⁽³⁷⁾ Jeżeli pomoc przyznawana jest w formie korzyści podatkowej, korzyść taka może dotyczyć wyłącznie zobowiązania podatkowego, które powstało nie później niż 31 grudnia 2022 r.

⁽³⁸⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 6 oraz art. 2 pkt 7 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 193 z 1.7.2014, s. 1).

⁽³⁹⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 5 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 193 z 1.7.2014, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. L 190 z 28.6.2014, s. 45).

⁽⁴¹⁾ Przy określaniu, czy odpowiedni pułap został przekroczony, nie bierze się pod uwagę pomocy przyznanej na podstawie programów zatwierdzonych na podstawie niniejszej sekcji i zwróconej przed przyznaniem nowej pomocy na podstawie niniejszej sekcji.

⁽⁴²⁾ Gdy pomoc przyznawana jest w formie gwarancji na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 47 lit. h).

⁽⁴³⁾ Gdy pomoc przyznawana jest w formie pożyczek na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 50 lit. g).

⁽⁴⁴⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. L 90 z 28.6.2014, s. 45).

43. Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność w kilku sektorach, do których zastosowanie mają różne kwoty maksymalne zgodnie z pkt 41 **Error! No bookmark name given.** lit. a) i pkt 42 **Error! No bookmark name given.** lit. a), dane państwo członkowskie musi zapewnić, za pomocą odpowiednich środków, takich jak rozdzielna księgowość, aby odnośny pułap był przestrzegany w przypadku każdej z tych działalności i nie została przekroczona łączna maksymalna kwota wynosząca 400 000 EUR na przedsiębiorstwo. Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność w sektorach objętych pkt 42 **Error! No bookmark name given.** lit. a), nie powinna zostać przekroczona łączna maksymalna kwota wynosząca 35 000 EUR na przedsiębiorstwo.
44. Środki przyznane na podstawie niniejszego komunikatu w formie zaliczek zwrotnych, gwarancji, pożyczek lub innych instrumentów zwrotnych mogą zostać przekształcone w inne formy pomocy, takie jak dotacje, pod warunkiem że przekształcenie nastąpi najpóźniej do dnia 30 czerwca 2023 r. i spełnione są warunki określone w niniejszej sekcji.

2.2. Wsparcie płynności w formie gwarancji

45. Gwarancje publiczne na spłatę pożyczek obowiązujące przez ograniczony okres oraz w odniesieniu do ograniczonej kwoty pożyczki mogą stanowić w obecnych okolicznościach właściwe, konieczne i ukierunkowane rozwiązanie służące zapewnieniu dostępu do płynności przedsiębiorstwom dotkniętym obecnym kryzysem.
46. W odniesieniu do tej samej podstawowej kwoty głównej pożyczki gwarancje udzielone na podstawie niniejszej sekcji nie mogą być kumulowane z pomocą przyznaną na podstawie sekcji 2.3 niniejszego komunikatu i odwrotnie, ani z pomocą przyznaną na podstawie sekcji 3.2 lub 3.3 tymczasowych ram w kontekście COVID-19. Gwarancje udzielone na podstawie niniejszej sekcji mogą być kumulowane w odniesieniu do różnych pożyczek pod warunkiem, że łączna kwota pożyczek na beneficjenta nie przekracza pułapów określonych w pkt 47 lit. e) niniejszego komunikatu. Beneficjent może skorzystać równocześnie z wielu środków na podstawie niniejszej sekcji, pod warunkiem że łączna kwota pożyczek na beneficjenta nie przekracza pułapów określonych w pkt 47 lit. e).
47. Komisja będzie uznawać taką pomoc państwa w formie gwarancji publicznych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, o ile spełnione zostaną następujące warunki:

- a. gwarancje publiczne są udzielane na spłatę nowych pożyczek indywidualnych udzielonych przedsiębiorstwom;
- b. opłaty prowizyjne od gwarancji ustalane są dla pożyczek indywidualnych na minimalnym poziomie, który stopniowo wzrasta wraz z wydłużaniem się okresu spłaty pożyczki objętej gwarancją, zgodnie z poniższą tabelą:

Rodzaj beneficjenta	Za 1. rok	Za 2–3. rok	Za 4–6. rok
MŚP	25 punktów bazowych	50 punktów bazowych	100 punktów bazowych
Duże przedsiębiorstwa	50 punktów bazowych	100 punktów bazowych	200 punktów bazowych

- c. alternatywą mogłoby być zgłaszanie przez państwa członkowskie programów, w ramach których przyjmowano by za podstawę powyższą tabelę, umożliwiając jednak modyfikowanie okresu gwarancji, opłat prowizyjnych od gwarancji i zakresu gwarancji w odniesieniu do każdej podstawowej kwoty głównej pożyczki (na przykład mniejszy zakres gwarancji mógłby kompensować jej dłuższy okres obowiązywania lub pozwalać na naliczenie niższej opłaty prowizyjnej); za cały okres gwarancji mogłaby zostać naliczona jednolita stawka opłaty prowizyjnej, o ile byłaby ona wyższa od stawek minimalnych za 1. rok określonych w powyższej tabeli dla każdego rodzaju beneficjenta i odpowiednio dostosowanych w zależności od okresu gwarancji i jej zakresu na podstawie niniejszego akapitu;
- d. gwarancja zostaje udzielona najpóźniej dnia 31 grudnia 2022 r.;
- e. łączna kwota pożyczek na beneficjenta, na spłatę których udzielono gwarancji na podstawie niniejszej sekcji, nie może przekraczać:
 - (i) 15 % średnich rocznych obrotów beneficjenta ogółem za ostatnie trzy zamknięte okresy obrachunkowe; lub
 - (ii) 50 % kosztów energii za okres 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy;

- (iii) jeśli państwo członkowskie prześle Komisji należyte uzasadnienie na potrzeby jej oceny (na przykład związane z problemami napotykanymi przez beneficjenta podczas obecnego kryzysu) ⁽⁴⁵⁾, kwota pożyczki może zostać zwiększona w celu pokrycia zapotrzebowania na płynność w okresie następnych 12 miesięcy od dnia jej przyznania w przypadku MŚP ⁽⁴⁶⁾ oraz w okresie następnych 6 miesięcy w przypadku dużych przedsiębiorstw. Zapotrzebowania na płynność już objętego środkami pomocy na podstawie tymczasowych ram w kontekście COVID-19 nie wolno obejmować środkami przyjętymi na podstawie niniejszego komunikatu. Zapotrzebowanie na płynność należy ustalić w oparciu o poświadczenie własne beneficjenta ⁽⁴⁷⁾;
- f. okres gwarancji jest ograniczony do maksymalnie sześciu lat, o ile nie został dostosowany zgodnie z pkt 47 lit. c), a gwarancja nie może przekraczać:
 - (i) 90 % kwoty głównej pożyczki, jeżeli straty są ponoszone proporcjonalnie i na tych samych warunkach przez instytucję kredytową i państwo; lub
 - (ii) 35 % kwoty głównej pożyczki, jeżeli straty są najpierw przypisane państwu, a dopiero potem instytucjom kredytowym (tj. gwarancja z tytułu pierwszej straty); oraz
 - (iii) w obu powyższych przypadkach, jeśli wysokość pożyczki zmniejsza się wraz z upływem czasu, na przykład z powodu rozpoczęcia spłaty, kwota gwarantowana musi zostać proporcjonalnie zmniejszona;
- g. gwarancja obejmuje pożyczki inwestycyjne lub obrotowe;
- h. gwarancji można udzielać bezpośrednio beneficjentom końcowym lub instytucjom kredytowym i innym instytucjom finansowym działającym jako pośrednicy finansowi. Instytucje kredytowe lub inne instytucje finansowe powinny w możliwie największym stopniu przekazywać korzyści z gwarancji publicznych beneficjentom końcowym. Pośrednik finansowy musi być w stanie wykazać, iż posiada mechanizm gwarantujący, że korzyści są w możliwie największym stopniu przekazywane beneficjentom końcowym w formie wyższego finansowania, bardziej ryzykownych portfeli, niższych wymogów dotyczących zabezpieczenia, niższych opłat prowizyjnych od gwarancji lub niższych stóp oprocentowania niż bez takich gwarancji publicznych.

2.3. Wsparcie płynności w formie subsydiowanych pożyczek

- 48. Subsydiowane stopy oprocentowania obowiązujące przez ograniczony okres oraz w odniesieniu do ograniczonej kwoty pożyczki mogą stanowić w obecnych okolicznościach właściwe, konieczne i ukierunkowane rozwiązanie służące zapewnieniu dostępu do płynności przedsiębiorstwom dotkniętym obecnym kryzysem.
- 49. W odniesieniu do tej samej podstawowej kwoty głównej pożyczki pożyczek udzielonych na podstawie niniejszej sekcji nie można kumulować z pomocą przyznaną na podstawie sekcji 2.2 niniejszego komunikatu i odwrotnie. Pożyczki i gwarancje udzielone na podstawie niniejszego komunikatu mogą być kumulowane w odniesieniu do różnych pożyczek pod warunkiem, że łączna kwota pożyczek na beneficjenta nie przekracza progów określonych w pkt 47 lit. d) lub w pkt 50 lit. e). Beneficjent może skorzystać równocześnie z wielu subsydiowanych pożyczek na podstawie niniejszej sekcji, pod warunkiem że łączna kwota pożyczek na beneficjenta nie przekracza pułapów określonych w pkt 50 lit. e).
- 50. Komisja uzna pomoc państwa w formie subsydiowanych pożyczek udzielanych w odpowiedzi na obecny kryzys za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, o ile spełnione będą poniższe warunki:
 - a. pożyczki nie są udzielane instytucjom kredytowym ani innym instytucjom finansowym;
 - b. pożyczki mogą być udzielane przy zastosowaniu obniżonych stóp oprocentowania co najmniej równych stopie bazowej (jednorocznej stopie IBOR lub równoważnej opublikowanej przez Komisję ⁽⁴⁸⁾) dostępnej w dniu 1 lutego 2022 r. lub w chwili zgłoszenia, powiększonej o marżę ryzyka kredytowego określone w poniższej tabeli:

⁽⁴⁵⁾ Odpowiednie uzasadnienie może być związane z faktem, że beneficjenci prowadzą działalność w sektorach szczególnie dotkniętych bezpośrednimi lub pośrednimi skutkami agresji, w tym sankcjami nałożonymi przez UE i jej partnerów międzynarodowych oraz środkami odwetowymi wprowadzonymi np. przez Rosję. Skutki te mogą obejmować zakłócenia w łańcuchach dostaw lub nieuregulowane płatności z Rosji lub Ukrainy, zwiększone ryzyko cyberataków lub wzrost cen niektórych środków produkcji lub surowców wskutek obecnego kryzysu.

⁽⁴⁶⁾ Zgodnie z definicją w załączniku I do ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych.

⁽⁴⁷⁾ Plan zachowania płynności może obejmować zarówno kapitał obrotowy, jak i koszty inwestycji.

⁽⁴⁸⁾ Stopy bazowe obliczane zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6) i opublikowane na stronie internetowej DG ds. Konkurencji: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html

Rodzaj beneficjenta	Marża ryzyka kredytowego za 1. rok	Marża ryzyka kredytowego za 2–3. rok	Marża ryzyka kredytowego za 4–6. rok
MŚP	25 punktów bazowych ⁽¹⁾	50 punktów bazowych ⁽¹⁾	100 punktów bazowych
Duże przedsiębiorstwa	50 punktów bazowych	100 punktów bazowych	200 punktów bazowych

⁽¹⁾ Minimalna łączna stopa oprocentowania (stopa bazowa powiększona o marżę ryzyka kredytowego) powinna wynosić co najmniej 10 punktów bazowych rocznie.

- c. alternatywą mogłoby być zgłaszanie przez państwa członkowskie programów, w ramach których przyjmowano by za podstawę powyższą tabelę, umożliwiając jednak modyfikowanie terminu zapadalności pożyczki oraz wysokości marży ryzyka kredytowego; na przykład za cały okres spłaty pożyczki mogłaby być naliczana jednolita stawka marży, o ile byłaby ona wyższa od stawek minimalnych za 1. rok dla każdego rodzaju beneficjenta, z odpowiednimi dostosowaniami w zależności od terminu zapadalności pożyczki na podstawie niniejszego akapitu ⁽⁴⁹⁾;
- d. umowy pożyczki są podpisywane najpóźniej do dnia 31 grudnia 2022 r. i są ograniczone do maksymalnie sześciu lat, o ile nie zostaną dostosowane zgodnie z pkt 50 lit. c);
- e. łączna kwota pożyczek na beneficjenta nie może przekraczać:
- 15 % średnich rocznych obrotów beneficjenta ogółem za ostatnie trzy zamknięte okresy obrachunkowe; lub
 - 50 % kosztów energii za okres 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy;
 - pod warunkiem, że państwo członkowskie przekaze Komisji należyte uzasadnienie (na przykład związane z problemami napotykanymi przez beneficjenta podczas obecnego kryzysu) ⁽⁵⁰⁾, kwota pożyczki może zostać zwiększona w celu pokrycia zapotrzebowania na płynność w okresie następnych 12 miesięcy od dnia jej przyznania w przypadku MŚP ⁽⁵¹⁾ oraz w okresie następnych 6 miesięcy w przypadku dużych przedsiębiorstw. Zapotrzebowanie na płynność już objęte środkami pomocy na podstawie tymczasowych ram w kontekście COVID-19 nie może zostać objęte niniejszym komunikatem. Zapotrzebowanie na płynność należy ustalić w oparciu o poświadczenie własne beneficjenta ⁽⁵²⁾;
- f. pożyczki dotyczą zarówno środków na inwestycje, jak i zapotrzebowania na kapitał obrotowy;
- g. pożyczek można udzielać bezpośrednio beneficjentom końcowym lub za pośrednictwem instytucji kredytowych i innych instytucji finansowych działających jako pośrednicy finansowi. W takim przypadku instytucje kredytowe lub inne instytucje finansowe powinny w możliwie największym stopniu przekazywać korzyści z subsydiowanych stóp oprocentowania pożyczek beneficjentom końcowym. Pośrednik finansowy musi być w stanie wykazać, iż posiada mechanizm gwarantujący, że korzyści są w możliwie największym stopniu przekazywane beneficjentom końcowym bez uzależniania decyzji o udzieleniu pożyczek subsydiowanych na podstawie niniejszej sekcji od refinansowania istniejących pożyczek.

2.4. Pomoc na dodatkowe koszty związane z wyjątkowo poważnymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej

51. Poza istniejącymi możliwościami, które wynikają z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, i możliwościami opisanymi powyżej tymczasowe wsparcie może łagodzić skutki wyjątkowo poważnych wzrostów cen gazu ziemnego i energii elektrycznej, w przypadku których przedsiębiorstwa mogą nie być w stanie przerzucić wyższych kosztów na klientów ani zaadaptować się do wzrostów cen w krótkim okresie. Pomoc ta mogłaby złagodzić odczuwane przez przedsiębiorstwa skutki gwałtownego wzrostu kosztów wywołanego przez obecny kryzys i ułatwić przedsiębiorstwom poradzenie sobie z tymi wzrostami, a także zmniejszyć presję inflacyjną spowodowaną wzrostem cen energii. Celowe może być dodatkowe wsparcie w celu umożliwienia dalszego prowadzenia działalności przedsiębiorstwom energochłonnym.
52. Komisja uzna tego rodzaju pomoc państwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE pod warunkiem, że spełnione będą poniższe warunki:
- pomoc przyznaje się nie później niż 31 grudnia 2022 r.;

⁽⁴⁹⁾ Minimalna łączna stopa oprocentowania (stopa bazowa powiększona o marżę ryzyka kredytowego) powinna wynosić co najmniej 10 punktów bazowych rocznie.

⁽⁵⁰⁾ Odpowiednie uzasadnienie może być związane z faktem, że beneficjenci prowadzą działalność w sektorach szczególnie dotkniętych bezpośrednimi lub pośrednimi skutkami rosyjskiej agresji, w tym gospodarczymi środkami ograniczającymi wprowadzonymi przez UE i jej partnerów międzynarodowych oraz środkami odwetowymi wprowadzonymi przez Rosję. Skutki te mogą obejmować zakłócenia w łańcuchach dostaw lub nieuregulowane płatności z Rosji lub Ukrainy, zwiększone ryzyko cyberataków lub wzrost cen niektórych środków produkcji lub surowców wskutek obecnego kryzysu.

⁽⁵¹⁾ Zgodnie z definicją w załączniku I do ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych.

⁽⁵²⁾ Plan zachowania płynności może obejmować zarówno kapitał obrotowy, jak i koszty inwestycji.

- b. pomoc można przyznawać w formie dotacji bezpośrednich, korzyści podatkowych ⁽⁵³⁾ i korzystnych warunków płatności bądź w innych formach, takich jak zaliczki zwrotne, gwarancje ⁽⁵⁴⁾, pożyczki ⁽⁵⁵⁾ i kapitał własny, pod warunkiem że łączna wartość nominalna takich środków nie przekracza pułapów intensywności pomocy i kwot pomocy, które mają zastosowanie; wszystkie dane liczbowe należy podawać jako kwoty brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat;
- c. pomoc przyznana w formie zaliczek zwrotnych, gwarancji, pożyczek lub innych instrumentów zwrotnych może zostać przekształcona w inne formy pomocy, takie jak dotacje, pod warunkiem że przekształcenie nastąpi najpóźniej do 30 czerwca 2023 r. i spełnione są warunki określone w niniejszej sekcji;
- d. pomoc jest przyznawana na podstawie programów pomocy posiadających szacowany budżet. Państwa członkowskie mogą ograniczyć zakres pomocy do działań wspierających określone sektory, które mają szczególne znaczenie dla gospodarki lub bezpieczeństwa i odporności rynku wewnętrznego. Tego rodzaju ograniczenia muszą być jednak zdefiniowane szeroko i nie mogą prowadzić do sztucznego zawężania grona potencjalnych beneficjentów;
- e. koszty kwalifikowalne w ramach tego środka są obliczane na podstawie wzrostu kosztów gazu ziemnego i energii elektrycznej w związku z rosyjską agresją wobec Ukrainy. Koszt kwalifikowalny jest równy iloczynowi liczby jednostek gazu ziemnego i energii elektrycznej nabytych przez przedsiębiorstwo – w charakterze odbiorcy końcowego – od dostawców zewnętrznych ⁽⁵⁶⁾ w okresie od 1 lutego 2022 r. najpóźniej do 31 grudnia 2022 r. („okres kwalifikowalny”) i określonego wzrostu ceny, jaką przedsiębiorstwo płaci za użytą jednostkę (mierzoną na przykład w EUR/MWh). Wzrost ceny oblicza się jako różnicę między ceną jednostkową płaconą przez przedsiębiorstwo w danym miesiącu w okresie kwalifikowalnym a dwukrotnością (200 %) ceny jednostkowej płaconej przez przedsiębiorstwo w ujęciu średnim w okresie odniesienia, tj. od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. ⁽⁵⁷⁾;
- f. łączna kwota pomocy na przedsiębiorstwo nie przekracza w żadnym momencie 30 % kosztów kwalifikowalnych i wynosi maksymalnie 2 mln EUR;
- g. organ przyznający pomoc może dokonać płatności zaliczkowej na rzecz przedsiębiorstwa, jeżeli pomoc przyznano przed poniesieniem kosztów kwalifikowalnych. Organ przyznający pomoc może przy tym opierać się na szacunkowych kwotach kosztów kwalifikowalnych, pod warunkiem że przestrzegane są pułapy pomocy określone w pkt 52 lit. f). Organ przyznający pomoc ma obowiązek zweryfikować *ex post* odpowiednie pułapy na podstawie faktycznie poniesionych kosztów i cofnąć kwotę wypłaconej pomocy, która przewyższa te pułapy, nie później niż sześć miesięcy po upływie okresu kwalifikowalnego;
- h. pomoc przyznaną na podstawie niniejszego punktu 52 można kumulować z pomocą przyznaną na podstawie sekcji 2.1, pod warunkiem że łączna kwota pomocy nie przekracza 2 mln EUR.
53. W niektórych sytuacjach konieczna może być dalsza pomoc w celu zapewnienia kontynuacji działalności gospodarczej. W tym celu państwa członkowskie mogą przyznać pomoc przewyższającą kwoty obliczone na podstawie pkt 52 lit. e) i f), jeżeli oprócz warunków określonych w pkt 52 lit. a)–d) oraz g) spełnione są dodatkowo następujące warunki:
- a. przedsiębiorstwo kwalifikuje się, jeżeli jest „zakładem energochłonnym” w rozumieniu członu pierwszego art. 17 ust. 1 lit. a) dyrektywy w sprawie opodatkowania energii ⁽⁵⁸⁾, tzn. jego koszty nabycia produktów energetycznych (w tym produktów energetycznych innych niż gaz ziemny i energia elektryczna) wynoszą przynajmniej 3,0 % wartości produkcji ⁽⁵⁹⁾;
- b. przedsiębiorstwo kwalifikuje się, jeżeli ponosi straty z działalności operacyjnej ⁽⁶⁰⁾, przy czym wzrost kosztów kwalifikowalnych, o którym mowa w pkt 52 lit. e), musi stanowić co najmniej 50 % straty z działalności operacyjnej w okresie kwalifikowalnym zdefiniowanym w pkt 52 lit. e);
- c. łączna kwota pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych i wynosi maksymalnie 80 % strat przedsiębiorstwa z działalności operacyjnej;

⁽⁵³⁾ Jeżeli pomoc przyznawana jest w formie korzyści podatkowej, korzyść taka może dotyczyć wyłącznie zobowiązania podatkowego, które powstało nie później niż 31 grudnia 2022 r.

⁽⁵⁴⁾ Gdy pomoc przyznawana jest w formie gwarancji na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 47 lit. h).

⁽⁵⁵⁾ Gdy pomoc przyznawana jest w formie pożyczek na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 50 lit. g).

⁽⁵⁶⁾ Do wykazania przez przedsiębiorstwo, np. na podstawie odpowiedniego rachunku. Uwzględniane będzie tylko końcowe zużycie, natomiast sprzedaż i własna produkcja są wyłączone.

⁽⁵⁷⁾ $(p(t) - p(\text{ref}) * 2) * q(t)$, gdzie „p” oznacza cenę jednostkową, „q” – użytą ilość, „ref” – okres odniesienia od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r., a „t” – dany miesiąc w okresie od 1 lutego do 31 grudnia 2022 r.

⁽⁵⁸⁾ Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej, Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51.

⁽⁵⁹⁾ Na podstawie sprawozdań finansowych za rok kalendarzowy 2021 lub najnowszych dostępnych rocznych sprawozdań finansowych.

⁽⁶⁰⁾ Uznaje się, że przedsiębiorstwo ponosi straty z działalności operacyjnej, jeżeli EBITDA (wynik finansowy przed odsetkami, opodatkowaniem, deprecjacją i amortyzacją, z wyłączeniem jednorazowych strat z tytułu utraty wartości) za okres kwalifikowalny jest ujemny.

- d. łączna kwota pomocy nie przekracza w żadnym momencie 25 mln EUR na przedsiębiorstwo;
- e. w przypadku przedsiębiorstw energochłonnych prowadzących działalność w sektorze lub podsektorze ujętym w wykazie w załączniku I łączną kwotę pomocy można podwyższyć do maksymalnie 70 % kosztów kwalifikowalnych związanych z wytwarzaniem produktów w sektorach lub podsektorach ujętych w wykazie w załączniku I i może ona wynosić maksymalnie 80 % strat operacyjnych z prowadzenia tej działalności. Łączna kwota pomocy nie może przekroczyć w żadnym momencie 50 mln EUR na przedsiębiorstwo, przy czym na działalność nieujęta w wykazie w załączniku I nie można otrzymać więcej niż 25 mln EUR. Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność w kilku sektorach, do których zastosowanie mają różne kwoty maksymalne zgodnie z niniejszym pkt 53, dane państwo członkowskie zapewnia, za pomocą odpowiednich środków, takich jak rozdzielna księgowość, aby odnośny pułap był przestrzegany w przypadku każdej z tych działalności i by nie została przekroczona łączna maksymalna kwota wynosząca 50 mln EUR na przedsiębiorstwo;
- f. pomoc na podstawie niniejszego pkt 53 można kumulować z pomocą na podstawie sekcji 2.1 niniejszego komunikatu, pod warunkiem że nie zostaną przekroczone pułapy określone w pkt 53 lit. d) albo w pkt 53 lit. e), w zależności od tego, który ma zastosowanie.

3. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

- 54. Państwa członkowskie mają obowiązek publikować istotne informacje na temat każdej pomocy indywidualnej powyżej 100 000 EUR ⁽⁶¹⁾ przyznanej na podstawie niniejszego komunikatu i powyżej 10 000 EUR ⁽⁶²⁾ w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych i sektorze rybołówstwa na kompleksowej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa lub w narzędziu informatycznym Komisji ⁽⁶³⁾ w terminie 12 miesięcy od daty przyznania pomocy.
- 55. Państwa członkowskie muszą przedkładać Komisji sprawozdania roczne ⁽⁶⁴⁾.
- 56. Państwa członkowskie muszą zapewnić prowadzenie szczegółowych rejestrów dotyczących pomocy udzielanej na podstawie niniejszego komunikatu. Rejestry te muszą zawierać wszelkie informacje konieczne do stwierdzenia, że niezbędne warunki zostały spełnione; należy je przechowywać przez okres 10 lat od udzielenia pomocy i przekazać Komisji na żądanie.
- 57. Komisja może wystąpić o dodatkowe informacje dotyczące udzielonej pomocy, w szczególności aby sprawdzić, czy spełnione zostały warunki zawarte w decyzji Komisji zatwierdzającej środek pomocy.
- 58. W celu monitorowania wdrażania niniejszego komunikatu Komisja może zwrócić się do państw członkowskich o dostarczenie zagregowanych danych na temat wykorzystania środków pomocy państwa w celu zaradzenia poważnym zaburzeniom w gospodarce spowodowanym obecnym kryzysem i związanymi z nim środkami ograniczającymi.

4. PRZEPISY KOŃCOWE

- 59. Komisja stosuje niniejszy komunikat od dnia 1 lutego 2022 r., biorąc pod uwagę skutki gospodarcze rosyjskiej agresji wobec Ukrainy oraz sankcji będących jej następstwem. Uzasadnieniem przyjęcia niniejszego komunikatu są obecne wyjątkowe okoliczności i nie będzie on stosowany po terminach w nim określonych.
- 60. Komisja dokona przeglądu wszystkich sekcji niniejszego komunikatu do dnia 31 grudnia 2022 r. i będzie się przy tym kierować ważnymi względami ekonomicznymi lub z zakresu polityki konkurencji, a także rozwojem sytuacji międzynarodowej. W razie potrzeby Komisja może również dokładniej wyjaśnić swoje podejście do określonych zagadnień.

⁽⁶¹⁾ Dotyczy informacji wymaganych w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. i w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014. W przypadku zaliczek zwrotnych, gwarancji, pożyczek, pożyczek podporządkowanych i innych form pomocy podaje się w odniesieniu do każdego beneficjenta wartość nominalną instrumentu bazowego. W przypadku korzyści podatkowych i korzystnych warunków płatności kwota pomocy indywidualnej może zostać podana w przedziałach.

⁽⁶²⁾ Dotyczy informacji wymaganych w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 i w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 1388/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. W przypadku zaliczek zwrotnych, gwarancji, pożyczek, pożyczek podporządkowanych i innych form pomocy podaje się w odniesieniu do każdego beneficjenta wartość nominalną instrumentu bazowego. W przypadku korzyści podatkowych i korzystnych warunków płatności kwota pomocy indywidualnej może zostać podana w przedziałach.

⁽⁶³⁾ Strona wyszukiwania publicznego w zakresie przejrzystości pomocy państwa umożliwia dostęp do danych przekazanych przez państwa członkowskie, dotyczących przyznanej pomocy państwa przypadającej na poszczególnych beneficjentów, zgodnie z europejskimi wymogami przejrzystości w zakresie pomocy państwa i jest dostępna pod adresem <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public>.

⁽⁶⁴⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1.

61. Po wyraźnym i pełnym zgłoszeniu środków objętych niniejszym komunikatem, Komisja – w ścisłej współpracy z zainteresowanymi państwami członkowskimi – zapewnia szybką ocenę tych środków. Państwa członkowskie powinny jak najszybciej i jak najbardziej szczegółowo poinformować Komisję o swoich zamiarach i zgłosić jej plany zastosowania opisanych środków. Komisja zapewni państwom członkowskim wytyczne i pomoc w tym procesie.
-

ZAŁĄCZNIK

Sektory i podsektory szczególnie odczuwające skutki kryzysu

	Kod NACE	Opis
1.	14.11	Produkcja odzieży skórzanej
2.	24.42	Produkcja aluminium
3.	20.13	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych
4.	24.43	Produkcja ołowiu, cynku i cyny
5.	17.11	Produkcja masy włóknistej
6.	07.29	Górnictwo pozostałych rud metali nieżelaznych
7.	17.12	Produkcja papieru i tektury
8.	24.10	Produkcja surówki żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych
9.	20.17	Produkcja kauczuku syntetycznego w formach podstawowych
10.	24.51	Odlewnictwo żeliwa
11.	20.60	Produkcja włókien chemicznych
12.	19.20	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej
13.	24.44	Produkcja miedzi
14.	20.16	Produkcja tworzyw sztucznych w formach podstawowych
15.	13.10	Przygotowanie i przędzenie włókien tekstylnych
16.	24.45	Produkcja pozostałych metali nieżelaznych
17.	23.31	Produkcja ceramicznych kafli i płytek
18.	13.95	Produkcja włóknin i wyrobów wykonanych z włóknin, z wyłączeniem odzieży
19.	23.14	Produkcja włókien szklanych
20.	20.15	Produkcja nawozów i związków azotowych
21.	16.21	Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna
22.	23.11	Produkcja szkła płaskiego
23.	23.13	Produkcja szkła gospodarczego
24.		Następujące podsektory w ramach sektora gazów technicznych (20.11):
	20.11.11.50 20.11.12.90	Wodór Nieorganiczne związki tlenowe niemetalu
25.		Następujące podsektory w ramach sektora produkcji pozostałych podstawowych chemikaliów organicznych (20.14):
	20.14.12.13 20.14.12.23 20.14.12.25 20.14.12.43 20.14.12.45 20.14.12.47 20.14.12.50 20.14.12.60 20.14.12.70 20.14.12.90 20.14.23.10 20.14.63.33	Cykloheksan Benzen Toluen o-Ksylen p-Ksylen m-Ksylen; mieszaniny izomerów ksylenu Styren Etylobenzen Kumen Pozostałe węglowodory cykliczne Glikol etylenowy (etanodiol) 2,2-Oksydietanol (glikol dietylenowy, digol)

	20.14.63.73 20.14.73.20 20.14.73.40	Oksiran (tlenek etylenu) Benzol (benzen); toluol (toluen) i ksylol (ksyleny) Naftalen i pozostałe mieszaniny węglowodorów aromatycznych, z wyłączeniem benzolu, toluolu i ksylolu
26.		Następujący podsektor w ramach sektora produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowanej (23.99):
	23.99.19.10	Wełna żuźlowa, wełna skalna i podobne wełny mineralne, włącznie z ich mieszaninami, luzem, w arkuszach lub w belach